

Krippdagen

**Stockholms universitet
14 september 2007**

Sammanställning: Eva Lundgren

Inledning.....	3
Inlägg på temat Delaktighet – Medborgarskap - Försörjning	3
Susanne Berg.....	3
Jamie Bolling.....	4
Peter Cederholm.....	4
Ann Frisell Ellburg.....	4
Anders Gustavsson.....	5
Farhad Jahanmahan	5
Lars Lindberg	5
Diskussion utifrån Delaktighet – Medborgarskap – Försörjning	6
Inlägg på temat Representation–Kropp–Sexualitet.....	8
Anita Bengtsson-Tops	8
Kai Bergendahl.....	8
Lars Grönvik	8
Eva Lundgren	9
Jens Rydström	9
Peter Linton	9
Matilda Svensson	10
Diskussion utifrån Kropp – Sexualitet - Representation.....	10
Deltagare	13
Referenser.....	14

Inledning

Den 14 september 2007 bjöd Lyttseminariet in till en ”Krippdag” på Stockholms universitet. Meningen med dagen var att aktivister, forskare och studenter skulle träffas och diskutera Cripteori och på vilket sätt de kunde använda den för sin aktivism, sin forskning eller sina studier.

Cripteori, eller Crip theory – den har också kallats Lytt-teori och Miffoteori på svenska – är en samling teoretiska resonemang kring funktionshinder, som vill ifrågasätta kategoriseringar och maktordningar som sätter gränser för hur kvinnor och män med funktionshinder tillåts delta i samhällslivet. Cripteori är inspirerad av queerteori, postkolonial teori och andra postmoderna teoribildningar och fokuserar maktordningar snarare än själva funktionshindret.

Inför mötet skickades en text ut som underlag för diskussionen. Texten, [Crip Theory](#), är författad av Susanne Berg och Lars Grönvik, sammanfattar några av de centrala tankegångarna i Cripteori. Deltagarna fick i uppdrag att utifrån texten förbereda ett fem minuter långt inlägg om hur Cripteori kan vara relevant för just deras aktivism/forskning/studier.

Temat för inlägg och diskussioner på förmiddagen var *Delaktighet – Medborgarskap – Försörjning* och på eftermiddagen kretsade inlägg och samtal kring begreppen *Representation – Kropp – Sexualitet*.

Krippdagen sponsrades av Centrum för Genusstudier vid Stockholms Universitet, som också är Lyttseminariets värdinstitution.

Jens Rydström

Inlägg på temat *Delaktighet – Medborgarskap - Försörjning*

Peter Anderberg

Peter Anderberg, Tekniska högskolan i Kalmar, sa sig vilja finna vägar att förena paradigm från rehabiliteringsteknisk forskning och Disability Studies i sin forskning. Hans avhandling *Face* var ett steg i den riktningen då att den breddade begreppet funktion genom att belysa det utifrån tre olika aspekter - attityd, kontroll och möjliggörande – och dessutom utifrån både rehabiliteringstekniska och samhällseliga/sociala paradigm. (Anderberg 2006) Peter Anderberg påtalade också att han utifrån användarens önskan om funktion inte ser någon större skillnad på personlig, teknisk och annan assistans. Peter Anderberg menade även att Disability Studies nog är en framkomlig väg för att få inflytande och makt över kunskapsbildning och över de frågeställningar forskningen formulerar.

Susanne Berg

Susanne Berg, doktorand vid universitetet i Leeds, beskrev kategorin funktionshinder/rad som en ideologiskt skapad kategori snarare än som en socialt konstruerad. Hon underströk den ideologiska överbyggnadens kraft i det moderna samhället, en kraft som hon menar upprätthåller och förstärker funktionshinder som kategori och identitet. I linje med detta handlar hennes kommande avhandling om hur ideologiska budskap som materiell kraft skapar både kategorin funktionsnedsatta, eller personer med funktionsnedsättning och funktionshindret. Susanne Berg menade att ideologi kan ses som en materiell kraft som växer

fram över lång tid under växelverkan mellan tre faktorer: a) reella hinder som rent historiskt har uppstått för personer med funktionshinder, b) dessa hinder som sekundär materia, och c) den ideologiska sfären som sekundär materia blir en del av. Hon sa vidare att då kategorin funktionshinder väl etablerats i den ideologiska sfären, påverkar den kontinuerligt byggandet av nya strukturer och människors interaktion. Då funktionshinder betraktas som något som ges innehåll genom kategorisering och ideologisering och som utan reellt innehåll i sig, finns underlag för en modell som kan visa på hur det materiella – med bas i ideologi – får effekter på individen och gruppen. Ideologi beskrev Susanne Berg som ett djupare budskap som vi inte själv råder över, till skillnad från attityd som är individuellt och personligt och något vi själva kan välja.

Jamie Bolling

Jamie Bolling, från Institutet för handikappvetenskap, har som intresseområde i sitt forskningsarbete funktionshinder och utländsk härkomst i Sverige. Hon har bland annat skrivit en artikel om skillnader i tillgången till vård. I Susanne Bergs och Lars Grönviks text om Crip theory fann Jamie Bolling tre områden speciellt intressanta: a) motståndet mot 'ableism', b) att definiera normativa utgångspunkter och värderingar samt c) likheten med feminism. I sin egen forskning vill Jamie Bolling fortsätta jämföra förutsättningarna för människor med funktionshinder med svensk respektive utländsk härkomst. Jamie Bollings teoretiska grund är Critical realism, en teori inom vilken generella mekanismer och bakgrundsfaktorer granskas, vilket gör det svårt att inte kategorisera, medan det enligt Crip-teori är just vid formuleringen av kategorier som kategorier blir till och får sin plats inom en maktstruktur. Jamie Bolling sa vidare att hon med sin forskning vill jobba för full delaktighet, men hon tror att det blir svårt att definiera och beskriva full delaktighet och att tala om vilka ändringar vi ska ha utan att kategorisera, och därmed riskerar man som forskare att hamna i de fällor Crip-teori tar upp.

Peter Cederholm

Peter Cederholm, studerande UU, kom till seminariet för möjligheten att bygga broar mellan aktivism och forskning. Peter Cederholm menade att svensk forskning behöver fokusera på hur levnadsvillkoren i Sverige ser ut för personer med funktionshinder idag och han lyfte fram tillgänglighet, lagstiftning och rehabilitering som områden inom vilka forskning behövs. Ett syfte med sådan forskning skulle vara att driva fram en starkare diskrimineringslagstiftning. Peter Cederholm har i en uppsats studerat lagstiftning mot diskriminering i tre länder: England, Canada och USA. Både resultaten i hans uppsats och hans personliga erfarenheter har visat att tillgängligheten är avsevärt bättre i dessa länder än i Sverige. Vad gäller rehabilitering menade han att den är långsam och ineffektiv och refererade till en artikel i DN som påtalat att antalet neurologer per capita är hälften så många i Sverige som i Finland och Danmark (DN 20070401). Sina egna erfarenheter från rehabilitering efter en arbetsskada beskrev han som Kafkaliknande. Vill man ha kul måste den skamfulla muren rasa! avslutade Peter Cederholm.

Ann Frisell Ellburg

Ann Frisell Ellburg, doktorand SU, tog upp sin kommande post doc-studie om "Arbetsinriktad rehabilitering för spinalskadade på väg tillbaka till arbetslivet", vilket är en process hon har erfarenhet av. Med studien vill Ann Frisell Ellburg kritiskt granska de idéer om och konkreta uttryck för normalitet och normaliseringsprocesser som sker i

rehabiliteringssammanhang. Som metod kommer hon att använda såväl autoetnografi som deltagande observation och intervjuer med andra rehabiliterade kvinnor och män. Utifrån rehabiliterades perspektiv och egna upplevelser kommer hon att granska hur genus, klasstillhörighet, ålder och bildningsnivå vävs in i normaliseringsprocessen och vilka effekter skadan har för klasstillhörighet och levnadsstandard.

Anders Gustavsson

Anders Gustavsson, professor SU, ville med sitt inlägg tillföra nya perspektiv då han tog upp tankar och möjliga paralleller från fältet etnicitet och etniska relationer. Anders Gustavsson gjorde en överblick av delaktighets-teoretiserande bakåt i tiden och ställde frågan vad Crip-teori skulle kunna tillföra. Anders Gustavsson menade att Crip-teori kan tillföra handikappforskningen nya perspektiv om makt och underordning, men ifrågasatte om Crip-teori kan tillföra befintlig forskning något nytt om delaktighetsteorier. I sitt resonemang om möjlig förnyelse inom handikappforskningen utgick Anders Gustavsson från forskningsfältet etnicitet och etniska relationer, inom vilket identitetspolitiska teorier beskrivits som en reaktion på ett universalistiskt tänkande och, viktigt, att man nu lämnat dessa identitetspolitiska teorier för ett nytt universalistiskt tänkande som betonar människans förmåga att gå den andre tillmötes och införliva dennes väsen med sig själv. (Jonsson 2005) Forskning utifrån dessa teorier visar således att människan bli en annan än den hon var. Genom att visa att människan har förmåga att bli en annan eller föreställa sig att vara någon annan, löser en sådan teori upp betydelsen av kulturella egenskaper och motsäger därmed att en viss kultur kan modifiera och disciplinera den övriga världen. Detta, menade Anders Gustavsson, är ett tänkande som skulle kunna appliceras på förståelsen av delaktighet och vara av betydelse för formulerandet av nya delaktighetsteorier.

Farhad Jahanmahan

Farhad Jahanmahan fann det kritiska tänkandet runt kategoriseringar mest intressant i texten om Crip theory. Han har forskat runt vissa etniska gruppers överrepresentation i särskolan, en överrepresentation som han menar grundar sig i sociala och ekonomiska bedömningar snarare än i psykologiska och medicinska. Farhad Jahanmahan påtalade att då majoritetssamhället kategoriserar utifrån ett dåligt underlag blir kategoriseringen ett sätt att skapa och upprätthålla maktpositioner. På så vis kan kategoriseringar i sig vara ett uttryck av förtryck och leda till diskriminering. Farhad Jahanmahan menade att utifrån Crips teorier kritik av kategoriseringar och försök att radera kategoritänkande, skulle ett forum för motstånd kunna skapas på ett bättre sätt än utifrån minoritets- och handikappforskning, som ofta har påvisat hur svårt det är att tillhöra en minoritetsgrupp eller vara funktionshindrad, men inte öppnar upp för förändring.

Lars Lindberg

Lars Lindberg, statskontoret, tog i sin inledning upp förhållandet mellan forskning och handikappolitik och att Sverige skiljer sig från t ex England och Norge. Som centralbyråkrat ser han att det i Sverige finns ett gap mellan forskning och de som praktiskt utformar politiken. Som tidigare aktiv inom handikapprörelsen märkte han att det i England fanns en mer utbredd dialog mellan handikapprörelse och forskning än i Sverige. Vid samarbete med Norge har han noterat att handikappforskarna där är mer involverade i den aktuella samhällsdebatten än i Sverige. Lars Lindberg refererade även till en rapport från statskontoret, i vilken påtalats, att det under 1940- och 50-talen i Sverige fanns fler forskare med i

utredningarna och att fler forskare då var aktiva i formandet av välfärdssystemen. Enligt Lars Lindberg har forskarna allteftersom blivit färre och är numera jämförelsevis lite involverade i hur samhället utformas utifrån funktionshinderaspekter, men Lars Lindberg ville inte uttala sig om huruvida detta beror på att handikappforskarna inte har fått gehör hos politiker och byråkrater, eller om det tvärtom är så att forskarna hellre har fört inomakademiska diskussioner. Lars Lindberg gjorde även en jämförelse med integrationspolitik, där han menar att olika grupper konfronterar varandra mer i debatter av olika slag än inom handikappolitik.

Diskussion utifrån Delaktighet – Medborgarskap – Försörjning

Under temat *Delaktighet–Medborgarskap–Försörjning* hade förmiddagens inlägg sammanfattningsvis tagit upp:

- Verkligheten – att den finns och att den hindrar.
- Hur forskar man utan kategoriseringar?
- Starkare lagar om diskriminering och forskning om livsvillkor.
- Glapp mellan forskare och byråkrater/politiker.
- Normalitet och funktionsfullkomlighet.
- Möjlig utveckling av delaktighetsteorier utifrån forskningsfältet etniska relationer.

Förmiddagens diskussion inleddes av Susanne Berg som sa att hon funderat mycket över vad som skiljer funktionshinder från andra fält inom vilka maktobalans och diskriminering är centrala. Hon menade att beroende möjligen kan var något specifikt. Arbetsmarknadens kategoriseringar av människor utifrån arbetsförmåga, skapar en bild av personen som beroende, menade Susanne Berg och då detta organiseras in i strukturen särskiljs personer med funktionshinder från övriga. ¹ Susanne Berg menade vidare att forskning runt funktionshinder behöver bli mer politisk i stället för att inriktas på vad som ibland benämns eländesforskning, ”hur känns det”, ”hur ser det ut för...”.

Jamie Bolling svarade att hon med sin forskning vill ”ifrågasätta, granska och kritisera för att visa dem som har fixat det här systemet hur det är”. Apropå Anders Gustavssons inlägg om identitetspolitisk forskning sa Jamie Bolling att risken kan finnas att man ”bakvägen materialiserar synen på sig själv”, medan Ann Frisell Ellburg ansåg att just detta kan behövas för att klara av att upprätthålla distans till en påträngande normaliseringsprocess.

Apropå rehabilitering tog Lars Grönvik upp risken för att funktionshindret inom rehabiliteringstekniska paradigmen blir ett individuellt problem, det vill säga att strukturella skillnaders orsak placeras i kroppen, istället för vara en fråga om organisering och samhällsstruktur.

Peter Anderberg svarade att svensk handikappforskning behöver fler frågeställningar från Disability Studies, men att progressiv rehabiliteringsforskning idag utgår från det situerade, från vilka situationer personen/gruppen i fråga önskar hantera.

¹ Ett för dagen närliggande exempel på hur beroende och särskiljning planeras och byggs in är Aula Magnas rullstolsentré, som är belägen på baksidan av huset vid varuintag och endast nås via trafikerad väg. Alternativt kan Aula Magna nås via Allhuset, som dels blir en avsevärd omväg, dels kräver överenskommelser om upplåsta dörrar etc. Aula Magna projekterades och byggdes 1993-97.

I diskussionen kom upp att i undersökningar där personer med funktionshinder har tillfrågats om vad de anser är viktigast för att för att kunna förbättra sin situation, så är det vanligaste svaret ”bättre rehabilitering”. Susanne Berg tog upp två aspekter på det; dels menade hon att det kan bero på att människor som stöter på funktionshinder slutat tro på en bättre utformning av samhället och i stället sätter fokus på sig själva; dels ifrågasatte hon att frågan ställs till just personer med funktionsnedsättningar. I Criteori läggs fokus på normatsamhället och då framträder åtgärden att lägga rehabilitering under landsting och inom sjukvård i sig som en klassificering av funktionsnedsättningar som något sjukt, menar hon. (Detta kan knytas an till Jamie Bollings senare kommentar om varför personer med funktionsnedsättning får träning genom sjukvården istället för att till exempel träna på Friskis och Svettis.)

Anders Gustavsson knöt an till vad Lars Nyberg tidigare sagt och höll med honom om att det finns ett stort avstånd mellan forskning, aktivism och byråkrati/politik idag. Anders Gustavsson menade att det nog var så att forskningen har stängt in sig under senare år. Han sade vidare att den samhällsvetenskapliga forskningen har haft en elitistisk inriktning under senare år samt att man då visat lite intresse för brukare. Istället har inomvetenskaplig forskning bedrivits och om man nu vill bryta den utvecklingen behövs en reform inom handikappforskningen. Han diskuterade vidare utifrån frågor om var inom akademien handikappforskningen hör hemma, och vilka möjliga allianser som skulle kunna bli till utifrån tanken att reformera forskningen mot en mer pragmatisk inriktning. Anders Gustavsson tog upp det faktum att HSO i en rapport om forskning varit kritiska mot universitetens och högskolornas handikappforskning, (HSO 2006) och han såg det som en bakgrund till att HSO nu söker egna forskningsmedel hos Allmänna arvsfonden med förhoppningen att kunna etablera en egen forskningsfond. En tanke Anders Gustavsson lade fram var huruvida forskningscirkel med deltagare från handikapprörelse, akademi och byråkrati skulle kunna vara ett sammanhang där framtida forskningsfrågor och möjlig samverkan formulerades. – ”Om universiteten sträcker ut handen mot funktionshinderrörelsen kan det i bästa fall leda till ett nytt ämne och kanske politiska aktioner”.

Vad gäller relationen mellan akademi och byråkrati/politik ifrågasatte Eva Lundgren att gapet mellan akademien och byråkratin/politiken enbart diskuterades som om skulden låg hos akademien. Hon undrade om kunskapen inom byråkrati och politik alltid var tillräcklig och påtalade att makt till förändring snarare ligger hos byråkratiska och politiska institutioner än hos högskolor och universitet.

Jamie Bolling menade att handikappvetenskap som disciplin förstärker rådande strukturer. Hon vill stärka inriktningen mot det friska och ifrågasätter patologisering. Till skillnad från Susanne Berg som tidigare sagt att arbetsmarknadens struktur skapar en bild av beroende, tog Jamie Bolling upp att arbetslinjen, d.v.s. att vara en del av arbetslivet, är en drivande kraft för rehabilitering, samt menade att träna det kunde hon lika gärna göra på något gym som på sjukhuset. Peter Anderberg ifrågasatte att arbetslinjen skulle ha med rehabilitering att göra och ställde istället en motfråga om vad som händer om man anpassar individen samhället i stället för samhället till individen.

Inlägg på temat Representation–Kropp–Sexualitet

Anita Bengtsson-Tops

Anita Bengtsson Tops, docent Växjö universitet, såg både användbarhet och faror med Crip theory. Hon såg tendenser till dualism mellan samhällsinriktad och individbaserad forskning i Lars Grönviks och Susanne Bergs presentation av Crip teori och hon undrade om dualism var nödvändig inom Crip teori. Utifrån att det i seminarietexten står att Crip teori utgår från materialism och social struktur ställde Anita Bengtsson Tops vidare frågan hur Crip teori förhåller sig till livets existentiella inslag. Själv arbetar hon under hela forskningsprocessen i nära samarbete med brukarna, som deltar i arbetet med att formulera frågor och tar del av skrivprocessen. I nuläget ser Anita Bengtsson Tops Crip teori som framför allt ett bra redskap i arbetet med att kritiskt granska sin egen och andras forskning. Anita Bengtsson Tops fann det tilltalande att aktivism är en del av Crip theory, då hon som forskare ofta hamnar i situationer då hon känner att ”nu måste jag bara göra något”.

Kai Bergendahl

Kai Bergendahl, studerande SU, är intresserad av Crip teori och Queer teori bland annat utifrån sin erfarenhet av transaktivism. I sitt inlägg tog hon upp olika aspekter av normalitet och transfobi i möten med vården och vardagen. Kai Bergendahl menade att det i samhället finns en ständig närvaro av normalitetsföreställningar om hur kroppar ska fungera och se ut som är mycket tröttsam och svår att hantera och bemöta. Och, anmärkningsvärt, hon menar att samma föreställningar finns på institutioner där personalen förväntas vara experter på transsexualitet. Av den anledningen, säger hon att samtal om hur man ska förena aktivism, påverka individuella föreställningar och genomföra förändringsarbete är viktiga. Vidare menade hon att som transaktivist utsätts man för normalitetsföreställningar, men som transsexuell är man dessutom patologiserad och patient. Kai Bergendahl pekade på det paradoxala i att utifrån föreställningar om normalitet, samtidigt beskriva sig som i behov av hjälp och som förmögen att klara av sitt liv. Hon lyfte fram det problematiska i att inför institutioner balansera mellan att markera sin transighet, det vill säga att presentera sin kropp som förståelig för att bli betraktad som en transperson, vilket behövs för att hon ska få den behandling hon vill ha; och att presentera sig som en person, som utifrån normalitetsföreställningar om utbildning, kön och socialitet kan ha en, helst framgångsrik, plats i samhället.

Lars Grönvik

Lars Grönvik, socialstyrelsen FD, diskuterade i sitt inlägg om de som egentligen hör till majoritets- och maktgrupper – funktionsfullkomliga, straighta, män – kan vara crip, queer och feminister. Han menade att han i sin andra läsning av Mc Ruers bok haft störst behållning av avsnitten om personer som inte identifierar sig som att de har en funktionsnedsättning, men ändå säger sig vara Crip. (Mc Ruer 2006) Som möjliga paralleller till normater som kallar sig Crip, tog han upp män som är feminister och heterosexuella personer som identifierar sig som Queer. Grönvik ställde frågan vem förtryckaren i så fall är och var man finner honom/henne/den/det. Han lyfte fram miljön som en möjlig förtryckare vad gäller funktionshinder, att miljön skulle kunna vara det som är förtryckande specifikt för personer med funktionsnedsättningar, eftersom det inte skapas forum för delaktighet då normatens spår rumsligt finns kvar i miljö och arkitektur. Han diskuterade vidare att feministiska urbangeografer visat att samhällen kan byggas så att det förenklar för våldtäktsmän runt t ex tunnelbanestationer, vilket talar emot att miljön skulle vara förtryckande specifikt för personer

med funktionsnedsättning. För vidare diskussion lyfte Lars Grönvik avslutningsvis frågan hur vi identifierar förtryckaren om en person som igenkänns som normat kan kliva ur den rollen och bli Crip.

Eva Lundgren

Eva Lundgren utgick i sitt inlägg från forskningens perspektivskifte från minoritetsgrupper till majoritetsgrupper och begrepp runt dessa såsom funktionsfullkomliga, normater och gemene man. Hon refererade till Rosemarie Garland Thomson som inom humaniora analyserar normaliseringsprocesser runt funktionsfullkomlighet och funktionshinder utifrån begrepp som misfits, biological diversity och positive identities. (Garland Thomson 1997) Eva Lundgren påtalade vikten av att det självklara blir beskrivet och med hjälp av exempel från teatergruppen Glada Hudiks uppsättning *Elvis – en musikal* och baletten *Den trekantiga hatten* lyfte hon frågan hur de kroppar ser ut som har tillträde till olika scener och olika genrer. För vidare diskussion ställde hon frågan om ”Crippa” kroppar kan ses som outnyttjade möjligheter, som positive identities, för scenkonst. Eva Lundgren tog även upp tankar från Queer teori om hetero/homo och social/sexuell som continuum (Kosofsky Sedgwick 1995) och menade att det kan vara fruktbart att se olika slags funktionalitet som obeständiga continuum. Hon menade att om faktorer såsom tidsaspekter, rumsaspekter, ålder och situation tas i beaktande blir gränsen mellan funktionsfullkomlig och funktionshindrad inte beständig, utan tvärtom sporadisk och flytande.

Jens Rydström

Jens Rydström, lektor SU, tog i sitt inlägg upp normatmakt och språkets betydelse i utövande av normatmakt samt argumenterade för nödvändigheten av att göra upp med lydighet och disciplinering. I linje med Foucaults texter påtalade Jens Rydström hur makten över språket använts för att formulera diskurser inom vilka det funnits utrymme att bland annat tillskriva arbetarklass och intellektuellt funktionshindrade för stark sexualitet, med sterilisering som konsekvens, medan en snedvriden sexualitet har tillskrivits bögar, med kastrering som följd. Jens Rydström menar att vad gäller den vanföra kroppen har den mest konsekvent avsexualiserats. Benämningen Funktionshinder förutsätter att det ohindrade också finns, det vill säga en funktionsfullkomlighet som blir till genom att speglas i funktionshinder. Jens Rydström tog även upp den nuvarande skillnaden mellan Danmark, där sexualitet ses som en mänsklig rättighet och funktionshindrade får köpa sexuella tjänster, och Sverige, där köp av sexuella tjänster alltid är olagligt och därmed inte bedöms som en mänsklig rättighet. Exemplet, menar Jens Rydström, tydliggör en potential för diskursanalyser om normalitet. Slutligen påpekade Jens Rydström att även om samband finns mellan funktionshinder och strukturella ekonomiska orättvisor behandlar Crip-teori framför allt erkännande, recognition.

Peter Linton

Peter Linton, studerande SU, utgick i sitt inlägg från sin uppsats *Forest den subalterne aktivisten*, i vilken han analyserar filmen *Forest Gump*. Med sin analys vill Peter Linton bland annat visa att Forest (rollfigur i *Forest Gump*) deltar i sociala sammanhang inom majoritetssamhällets rammar och att deltagandet där är synnerligen villkorat. Peter Linton är intresserad av intersektionella perspektiv och tog vidare upp gränser för deltagande i aktivism; att feminism, så som vi känner den, ofta begränsas till vit straight medelklass samt att handikapprörelsens krav på delaktighet ofta begränsas till fysiska funktionshinder och

utestänger mentalt funktionshindrade. Peter Linton ville med det påtala att även dessa grupper organiseras så att vissa krav måste uppfyllas för att full delaktighet ska uppnås.

Matilda Svensson

Matilda Svensson, doktorand LU, ville, liksom flera talare under förmiddagen, positionera sig utifrån att en verklighet som hindrar finns, men att hon som historiker snarare brottas med hur eller om vi kan veta något om verkligheten i förfluten tid. I sin avhandling undersöker Matilda Svensson hur begreppet vanföra skapades diskursivt, det vill säga hur 1920-50-talens normater avgränsade dem som inte ansågs passa in, samt vilka de praktiska resultaten blev av detta. Matilda Svensson menar att hennes forskning är intressant därför att hon använder två helt olika slags material, livsberättelser och SOU-material från samma period. På så vis ryms analyser av två helt olika slags berättelser - en erfarenhetsbaserad identitetsnivå och en statlig nivå - inom samma forskningsuppgift. Vad gäller Crip-teori menar Matilda att hon använder Crip-teorin som ett tankemässigt säkerhetsbälte och att hon vill låta inriktningen genomsyra hur hon forskar, hur hon skriver och hur hon tänker runt sin forskning.

Diskussion utifrån Kropp – Sexualitet - Representation

Under temat Kropp, sexualitet och representation hade eftermiddagens inlägg sammanfattningsvis upp:

- Om existentiella frågor ryms inom Crip-teori.
- Hur får vi metodologiskt tag på normaten?
- Normalitetsföreställningar om kroppens funktionsfullkomlighet.
- Om personer utan funktionshinder kan definiera sig själva som Crip.
- Funktionsfullkomlighet – funktionshinder som obeständiga continuum.
- Språkets betydelse i utövandet av normatmakt.
- Verkligheten finns i nutid, men vad kan vi veta om verkligheten i förfluten tid?

Inför eftermiddagens diskussion tog Lars Grönvik upp frågan om hur tillgänglig Crip-teori måste vara och hur mycket man måste förtydliga i syfte att nå ut. Han menade att det vanligaste är att humaniora och samhällsvetenskap bidrar med olika begrepp som får genomslag först så småningom och han frågade sig om man bör acceptera att det är så, eller om det är viktigt att texter omformuleras för att bli lättare att förstå.

Anita Bengtsson Tops' kunde inte se något utrymme för existentiella frågor inom Crip theory och andra konstruktivistiska teorier, vilket Jens Rydström inte höll med om utan menade att existentiella frågor tvärtom har fått stort utrymme i forskning inom Cultural Studies och Queer theory.

Susanne Berg sa sig egentligen inte ha funderat på var det existentiella finns inom Crip-teori och andra konstruktivistiska teorier tidigare, men påpekade att lidande är allmänmänskligt och inte specifikt för om man har en funktionsnedsättning eller inte. Alla, oavsett var på ett kontinuum av funktionsduglighet man befinner sig, är lidande ibland. Det ideologiska skiktet i samhället materialiseras emellertid ofta på ett sätt som gör att man ser hela personen med vissa funktionsnedsättningar som lidande.

Lars Grönvik menade att samma spår av kritik har funnits mot "the social model", då frågor ställts om var det personliga lidandet får utrymme i teorin, men han menade att man kan vara tydlig och säga att – "Det här är inte en teori om det."

Jens Rydström påminde om att Cripteori egentligen inte är en teori om funktionshinder, utan en kritisk position mot 'ableism'. Syftet med queer theory då den formulerades var att finna en position mot det heteronormativa, inte en specifik identitet. Som Jens Rydström ser det behöver vi identifiera identiteter, men samtidigt vara medvetna om det historiska perspektivet och om skillnader över tid och rum. Vidare ansåg han att personer utan påtagliga funktionshinder kan definiera sig som Crip, samt att detta kan vara en position som frångås sporadiskt. Utifrån ett sådant sätt att tänka är det möjligt att definiera sig som Crip utifrån t ex solidaritet, "syn på världen", eller på ett teoretiskt vetenskapligt plan.

Ann Frisell Ellburg knöt an till Eva Lundgrens tanke om analyser utifrån funktionsmaktordning och till Lars Grönviks fråga om vem förtryckaren är, och menade att analyser utifrån begreppet funktionsmaktordning kanske skulle kunna synliggöra det. Hon var dock tveksam eftersom begreppet har fått mycket kritik från feministiskt håll, även om det har haft stort genomslag.

Eva Lundgren påtalade Cripteoris och Disability studies släktskap med teorier inom forskningsfält som etniska relationer/etnicitet, feminism, sexualitet, generationer och klass som alla talar om maktasymmetrier. Hon menade att även om en analys utifrån funktionsmaktordning kanske inte är den mest nyanserade metoden, skulle det kunna tydliggöra maktasymmetrier vad gäller funktionalitet och det skulle genom sin anspelning på könsmaktordning och feminism bli begripligt.

Vad gäller relationen mellan Crip som vetenskaplig teori och som grund för aktivism gjorde Finn Hellman en jämförelse med Queer teori och påtalade att även om Queer teori har ett självklart utrymme inom vetenskapen idag och har utvecklats till ett intressant teoretiskt paradigm, så växte det teoribygget fram ur en aggressiv aktivism - det var först Pride, sedan Queer.

Kai Bergendahl refererade till Donna Harraoways och tog upp objektivitetens plats inom konstruktivism. Hon menade att teorier som Queer och Crip måste erövra begreppet objektivitet och visa på hur det används i relation till normalitet och makt. Lyfta att vi lever i olika kroppar och att ett koncept om en normal kropp inte är relevant. Om begrepp och koncept runt objektivitet och det normala kan erövrats och omprövas kan just detta – att det inte finns en normal kropp, att vi lever i olika kroppar och att kroppen kan förändras - bli en del av vår uppfattning om det normala och vara det koncept utifrån vilket objektiviteten bedöms.

Apropå att Anita Bengtsson Tops sa sig se en risk för lobbyism och kulturimperialism inom forskarvärlden utifrån Crip theory, och Lars Grönviks fråga om huruvida det är nödvändigt att förenkla det vetenskapliga språket, påtalade Susanne Berg att den akademiska världen oftast är exklusiv, och att de flesta människor varken för dessa resonemang eller läser akademisk litteratur. Dessutom är det få resultat som omformuleras till lättläst eller populärvetenskapliga texter, vilket HSO ser som ett problem och tar upp i sin rapport om handikappforskning. Vad gäller begreppet Funktionshinderskap i Cripteori, menar Susanne att det är något man aktivt strävar efter, medan handikapprörelsen är något man söker sig till efter att ha blivit kategoriserad utifrån hur man ser ut och utifrån funktionsnedsättningar.

Anita Bengtsson Tops förde vidare diskussionen om de akademiska texternas läsbarhet och den akademiska forskningens syfte genom att hänvisa till den forskning hon bedriver

tillsammans med brukare, och hon menade att forskningens syfte alltid är förändring. Vid den institution där hon är verksam bedrivs sådan aktionsforskning även inom internationella samarbetsprojekt.

Lars Grönvik menade att funktionsmaktordning är ett användbart begrepp inom handikappforskning och resonerade vidare runt förtrycket i Sverige. Han ser det som ett problem att dagens politik verkar snäll och att den har historiska rötter som gör det lätt att identifiera den utifrån goda syften. Även om forskning visat att tillståndet är problematiskt publiceras inte så mycket på ett sådant sätt att det blir lättillgängligt. Han ser det också som problematiskt att handikappprörelsen nästan blivit en del av förtrycket i Sverige, att den ”liksom är gömd bakom en skenbart god politik”.

Ann Frisell Ellburg ansåg att man inte bara kan diskvalificera det som ändå görs. Hon menade att man måste kunna beskriva det som görs och visa på det motstånd som finns, samt att det är viktigt att inte avfärda människors erfarenheter. Ann Frisell Ellburg tyckte att man kan se det som forskning på olika nivåer.

Jens Rydström tog upp att vissa paralleller nog kan dras till kvinnohistoria. Utvecklingen från Kvinnohistoria till Genusvetenskap och Mansforskning, säger han, började som en eländeshistoria om förtryck, utvecklade mot aktörsorienterad hjälteforskning och talar nu om vilka genusstrukturer som har funnit under olika tider och i olika kulturer. En del män blir provocerade av forskning om män, menar han, men genusteorierna har ökat medvetenheten om att man själv tillhör en grupp. Han slutsats blir att vi behöver en aggressivare handikappprövelse, inte ett aktörsskap.

Susanne Berg avslutade eftermiddagens diskussion med att påtala konsekvenserna av funktionshinder i Sverige idag. Som kategori har personer med funktionsnedsättningar lägre utbildning, sämre möjligheter att resa och sämre ekonomi, vilket allt är fakta som talar ett tydligt språk om att såväl forskning som en stark aktiviströrelse behövs.

Deltagarlista

Förmiddag:

Peter Anderberg, Tekniska högskolan Kalmar
Anita Bengtsson Tops, Växjö universitet
Susanne Berg, Disability Studies, Leeds University
Kai Bergendahl,
Jamie Bolling, Institutet för handikappvetenskap
Peter Cederholm
Ann Frisell Ellburg, CFG, Stockholms universitet, Skolstyrelsen
Lars Grönvik, FD, socialstyrelsen
Anders Gustavsson, professor SU

Eftermiddag:

Finn Hellman, redaktör Stiletten
Farhad Jahanmahan,
Lars Lindberg,
Peter Linton, studerande Filmvetenskap SU
Eva Lundgren, FD, speciallärare
Jens Rydström, lektor Stockholms universitet
Matilda Svensson, doktorand Lunds universitet

Referenser

Texter om Crip theory och annat som nämndes under seminariet.

Anderberg, Peter *Face - Disabled people, Technology and Internet*, Lund: Certec, 2006

Berg, Susann och Grönvik, Lars *Crip theory – en preliminär positionering* (opublicerad).

The disability studies reader edited by Lennard J. Davis, 2:a upplagan, London ; New York: Routledge, 2006; Taylor & Francis Ltd, UK, 2006

Dagens Nyheter 1 april 2007.

Garland Thomson, Rosemarie, *Extraordinary Bodies –figuring physical disability in American culture and literature*, New York: Columbia University Press, 1997

Mac Ruer, *Crip theory – Cultural Signs of Querness and Disability*, New York: New York University Press

Jonsson, Stefan, *Världen i vitögat : tre essäer om västerländsk kultur* Stockholm: Norstedt, 2005 (Finland)

Handikapprörelsen och forskningen: en studie om relationerna utifrån handikapprörelsens perspektiv, text: Elin Gardeström, Rapport från Handikappförbundens samarbetsorgan, 2006